

Kőrösi Petra (33 éves színész, rendező) a magyarországi drámapedagógiai hagyományokon nőtt fel. Ezt a tudását a szakmai munkájában tovább viszi, nagy hasznát látja. Dolgozott hat évig heti 2 órában a párizsi Monod Gimnáziumban, de általános iskolásokkal is a TAP rendszerben.

„A gimnáziumban irodalomtanárokkal dolgoztam együtt, akik lelkesek és elkötelezettek voltak. Teljes művészi szabadságot adtak, év közben leginkább csak csendben figyeltek, de az évvégi bemutatóhoz önálló munkával is hozzájárultak: kiscsoportokban próbáltak a gyerekekkel. De a darab vázát én alakítottam ki a fiatalokkal. Ebben segítségemre voltak az ismert játékok is, na meg a drámás gondolkodás. Leginkább a kortárs szerzők érdekelték a csoportjaimat: Eve Ensler, Pierre Notte, Joël Pommerat stb. A helyi Jean Arp Színház adott helyet a próbáknak, így foglalkoztunk az ő programjukban megjelent darabokkal is. Ez művészileg inspiráló munka volt. Ellenben a Bondy-ban levő általános iskolásokkal másfajta igényeket kellett szolgálnom. Ez egy hátrányos helyzetben levő külváros, ahol 5-11 éves gyerekekkel foglalkoztam. Leginkább koncentrációs és magatartásbeli problémákkal találtam szembe magam, de frusztrált az a tudat is, hogy ugyanazokkal a gyerekekkel összesen csak 12 órában találkozhatok. Olyan volt ez, mint futószalagon dolgozni. Gyakran arról szólt a dolog, hogy „hogyan éljünk át egy órát orrvérzés nélkül”. Ha kialakult a kurzus végére a kommunikáció, s képesek voltak egymást meghallgatni, szakmai sikernek könyveltem el. Ebben a keretben a színház túlzott ambíció lett volna. Sokat köszönhetek a drámapedagógusi gyakorlatomnak, néha egy-egy játékkal tudtam őket sakkban tartani.”

Rögös a művészetet és az oktatást összekötő út Franciaországban is. Állandó fenyegető tényezőként kísértenek a megszorítások, a reformok, az érdekváltozások. De egy biztos: az út kitaposott, biztos, erős alapozású. Irigylésre méltó.

Sinistra

Bodor Ádám *Sinistra* körzet című regénye alapján készítette:
Hajdú Fanny

Időtartam: 75-90 perc között

Eszközök: térkép, szerepkártyák (dögcédula), hang lejátszására alkalmas eszköz, zubbony (a tanár szerephez lépéséhez)

A csoport: 16-18 éves középiskolásoknak vagy fiatal felnőtteknek ajánlott, 15 fős létszámra (a szerepkártyák számával arányosan a létszám néhány fővel emelhető)

Játékbeli idő, helyszín: valamikor a múlt században, egy erdővel, hegyekkel körbevett, más településektől elzárt kisváros

Téma: Egy zárt közösség hatalom által kiépített, de konszenzuson alapuló hiedelemvilágát megbolygatja, hogy az új vezetőség a korábbival homlokegyenest ellenkező álláspontot próbál érvényesíteni.

Tanulási terület: igazságosság, csoportdinamika, szociológia, történelem

Fókusz: Mit tehet egy csoport, ha az általa elfogadott világregend felbomlik, s már nem tudja, miben higgyen?

Ha egymást nem ismerők csoportjával játszunk: Névkör (saját névvel), majd...

Most pedig arra kérlek titeket, hogy felejtsetek el a neveteket, mert mai játékunkban senki nem az, akinek látszik, vagy akinek mondani fogja magát.

1. Kontextusépítés

Tanári narráció

Mai drámánk helyszíne Dobrin City, egy erdőktől és hegyektől ölelt, isten háta mögötti kisváros Sinistra körzetben, mely a helyi folyóról kapta a nevét. Ismeritek a Sinistra szót? Mit jelenthet, mi jut eszetekbe róla? Ötletelés, felsorolunk párat a szó jelentései közül; univerzális, változatait több nyelven használják – baljós, bal, baleset, szerencsétlenség, gyászos, vészjósló.

Ebben a kisvárosban csupa olyan ember él, aki nem önszántából van Sinistra körzetben, ide irányították, szállították vagy küldték őket – vélhetőleg politikai okokból kerültek ide. Bár ez egy kényszerhelyzet, a lakók erősen függenek környezetüktől: Sinistra és álneveik védelme biztonságot ad nekik.

Sinistrában a vezető réteg a hegyivadászok. Első emberük, Borcan ezredes kormányoz a körzetben. Az ezredes ritkán tűnik fel Dobrin City-ben, többnyire emberein vagy közleményeken keresztül kommunikál a sinistraiakkal. A lakosok félnek a hegyivadásztól, némelyek tisztelik őket, mások kritikusan állnak hozzájuk, de többnyire engedelmeskednek nekik, mert nem szeretnék, ha kitiltanák őket a körzetből. Ők döntenek a munkalehetőségekről is, amelyek erősen függenek az évszakoktól, továbbá a személyes kapcsolatokról és a felsőbb érdekek változásaitól. A lakók igyekeznek alkalmazkodni a változékony közeghez.

Dobrin City-ben mindenki ismer mindenkit, de ritkán fordul elő, hogy ismeretségük a Sinistra körzetbe kerülésük előtti időkre nyúlik vissza. Sinistrába érkezésével mindenki új életet kezdett, a helyiek közül mindenki a vezetőség által ráruházott álnevet visel. Gyanakvás és különféle babonák szövik át a lakók hétköznapjait. Az egyik ilyen babona a csonttollú madarakkal kapcsolatos, melyek rendszerint a tél közeledtével tűnnek fel a vidéken. Sinistra lakói ilyenkor gyakran megdobálják vagy leköpik őket, félnek attól a súlyos betegségtől, melyet az ő feltűnésükkel hoznak összefüggésbe. Ez a titokzatos betegség a tunguz nátha nevet viseli, mely ellen a lakók a madarak megjelenésének időszakában minden évben megkapják a kötelező védőoltást.

Ötletroham

Milyen lehet az a betegség, amittől mindenki ennyire fél? Milyen tünetei lehetnek?

Térkép

A térképen Sinistra és azon belül Dobrin City határai, természeti adottságai, illetve a szereplők szétszórta elhelyezkedő házaik vannak feltüntetve.

Sinistra körzet egy völgyben helyezkedik el, északról a Pop Ivan ormai, délről a Kolinda-erdő határolja. A bűvópatakokkal teli erdő nyirkos barlangjaiban egy törvényen kívüli, szökevény család húzta meg magát a hegyivadászok elől. Nekik csapdákat állítottak a környéken.

A körzethez tartozik egy rezervátum, illetve egy erdeigyümölcs-betakarító központ, ami Dobrinban található, ez azonban néhány éve megszűnt. Az itt lakóknak a vezetőség ad alkalmi munkákat. Távolabb, Nyugaton a hegyivadászok laknak.

Szerepkártyák

A dőgcédulák egyik oldalán a következőket tüntetjük fel: név, (alkalmi) foglalkozás (van, aki gyümölcsöt vagy gombát gyűjt, varr, más a folyó vízszintjét és az időjárásváltozást figyeli, de olyan is, aki üveget homályosít az épülő sinistrai börtön ablakaira), a hatalomhoz való viszonyuk. A cédulák túoldalán két kérdés szerepel, ezeket a részeket a játsszók szabadon töltik ki: hogyan, milyen körülmények között került Sinistrába, milyen titkot őriz.

Bemutatózás + kiscsoportos improvizáció

A játsszók kiscsoportjai szerepen kívül találkoznak és bemutatkoznak egymásnak. Ezt követően szerepből, az általuk egyeztetett hétköznapi szituáción belül arról beszélnek, ki hogyan került ide, illetve látták-e már jeleit idén a közeledő tunguz náthának, vagy az azt hordozó madaraknak a környéken.

Rituálé

A csoport tagjai a rendelkezésükre álló információk birtokában megalkotják saját rituáléjukat arra vonatkozóan, hogy mit csinálnak, amikor közeledik a tunguz nátha szezonja. Ha sok ötlet kerül elő, és ha nem tudnak megegyezni a résztvevők, akkor a csoportos rituálé mellett egyéni rituálék is megjelenhetnek. A kiscsoportos munka után a legérdekesebbnek vélt megoldásokról számoljunk be egész csoportos formában is.

2. Narratív szakasz

Egész csoportos improvizáció

Dobrin City főterén vagyunk, ahol már ott áll a kisbusz, aminek hátuljából a tunguz nátha elleni oltásokat szották kiosztani. Játsszuk el, ahogy a városlakók az esedékes oltásokért gyülekeznek a főtéren.

Médianyelv, egész csoportos improvizáció

Hangszórón át hallott közleményből értesülünk róla, hogy Dobrin City vezetője, Borcan ezredes meghalt, a Pop Ivan meredélyein találták meg. Néhány napja már ott lehet, tátott szájába madarak raktak fészket. A helyiek reakciója.

Dobrin City lakosai, sinistraiak! Sinistra körzet nagytudású vezetője, Borcan ezredes váratlanul itt hagyott minket. A körzet nagy építőmesterét veszítettük el személyében éppen egy olyan időben, amikor az alapító atyák bátorságára, bölcsességére és messzetelelt képességére lett volna szükségünk. De ne csüggedjete! Az új vezetés gondoskodik róla, hogy Dobrin City lakosai a továbbiakban se szenvedhessenek hiányt semmiben. Az újonnan megalakult vezetés örömmel jelenti, hogy a rosszindulatú híresztelésekkel ellentétben a csonttollú madaraknak tulajdonított kórság nem való veszély, ennek értelmében az úgynevezett tunguz nátha és az ez elleni oltás idén elmarad. Ismétlem: a tunguz nátha elmarad. További intézkedésekig nyugodtan térjenek vissza otthonaikba, a védőoltás...

Recsegés, majd sípolás, a hangfelvétel megszakad.

3. Mélyítő szakasz

Gyűlés (az előző egész csoportos jelenet folytatása)

Mit teyünk most? Bízunk az új hatalomban? Kik ezek? Próbáljunk oltást szerezni? Menekülünk?

Beépített szereplő (Coca Mavrodin karaktere – vele a drámatanár a RITUÁLÉ konvenció kiscsoportos része alatt egyeztethet. A beszépitett szereplő játékát a tanár narrálhatja, „felkonferálhatja”.)

A csoport tagja elmondja, hogy a napokban az erdőben járt és látta a szökevény család egyik tagját, aki a betegség jeleit mutatta. *A betegség jeleiként azok közül említhetne néhányat, amelyek az ötletrohamnál előke-rültek.*

Szorító körülmény (tanári szerepbe lépés, forró szék)

Megjelenik a hatalom egyik képviselőjeként, mert hallotta, hogy még mindig csoportosulás van a főtéren. Mire a riadalom? Ha van kérdésük, neki nyugodtan feltehetik.

Elmondja, hogy a Kolinda-erdő barlangjaiban bujkáló szökevény család karanténban van, elkülönítették őket, mert szembeszegültek a határozattal és megpróbálták oltóanyagot szerezni a hegyivadászoktól.

Fontos: ez egyértelmű hazugság, hiszen a határozat csak aznap jött ki, míg a beépített szereplő napokkal ezelőtt találkozott velük. Erre a csoport tagjai rávilágíthatnak.

Amennyiben a tanár jónak látja leállítani a jelenetet, vagy célszerűnek gondolja az általa játszott figurát kivenni a jelenetből, akkor szerepből hivatkozhat sürgős teendőire. Vagy a jelenet rövid leállításával narráció formájában megemlítheti, hogy egyre több hegyivadász jelent meg a téren.

Állókép: mit tegyünk most?

A csoport által szerepből vagy szerepen kívül felvázolt lehetőségek közül közösen kiválasztunk hármat, melyek közül egyet-egyet a három kiscsoportban állókép formájában megjelenítünk.

4. Reflektív szakasz

Hogyan történt? – egész csoportos improvizáció

Tíz évvel később a szereplők ismét találkoznak, ugyanebben az időszakban vagyunk, a csonttollúak megjelenése körül. Dobrin City lakói visszaemlékeznek a tíz évvel korábbi eseményekre.

MELLÉKLET

Szerepkártyák

Andrej Bodor: Béla Bundasian apja, az egyetlen, aki önként érkezett a körzetbe. Szeretne fiával együtt elmenni innen, ezért látszólag kiszolgálja a hatalmat. Aranka Westinnel és Elvira Spiridonnal is van kapcsolata. Volt már hulláőr és az erdei gyümölcs-betakarító központ fontos alkalmazottja is.

Aranka Westin: Varrónő, férje Géza Hutira. Rendszeresen találkozik Andrej Bodorral, de más férfiakkal is, akik vele javíttatják kapcájukat. Csendes és mindenben férjére hallgat, az ő véleménye mindennél fontosabb számára.

Bebe Tescovina: Nikifor Tescovina, a helyi kantinos lánya. Szerelmes a nála jóval idősebb Géza Kőkénybe. Nem tetszik neki, hogy apja, a helyi kantinos kiszolgálja a hatalmat, ő elkötelezett kritikusa minden felülről jövő irányításnak, így az apjának is.

Béla Bundasian: Andrej Bodor fia, a meteorológus segédje. Szerelme Connie Illafeld, vele azonban nem érintkezhet, titkolózniuk kell. Vágya, hogy kijátssza a hatalmat, hogy egymáséi lehessenek.

Coca Mavrodin: Karakán nő, az egykori gyümölcsbetakarító központ vezetője volt. A hatalommal közeli kapcsolatot ápolt, a központot azonban bezárták, ő pedig kegyvesztett lett és állás nélkül maradt. Azóta harcos ellenlébasa a vezetésnek.

Connie Illafeld: Gyümölcsgyűjtőgető. Csinos teremtés, Béla Bundasian szerelme. Ő is szereti a fiút, ám mivel Sinistrában nem lehetnek együtt, másokkal mulatja az időt. Könnyen alkalmazkodik a körülményekhez.

Elvira Spiridon: Gyűjtőgető asszony, főként szederre és őzlábgombára specializálódott. Severin Spiridon felesége, de egy ideje találkozgat Andrej Bodorral. Engedelmeskedik a hatalomnak, de rugalmasan kezeli azt.

Gábrriel Dunka: Kísőnévű figura, az épülő sinistrai börtön szerződtette, homokkal dörzsölve üveglapokat homályosít az ablakokra. Nagyon szereti a pénzt, ezért akár hazugságra és csalásra is vetemedik. Aranka Westinbe szerelmes.

Géza Hutira: A rezervátum meteorológusa, Aranka Westin férje. Tudja, hogy feleségének viszonya van Andrejvel, ám szemet huny felette, mert utóbbi egyszer megmentette az életét. Törvényen kívül áll, a hatalom bőszi kritikusa, ellenlébasa.

Géza Kőkény: Egykori hős medvész, most a lakókkal köt kisebb üzleteket. Pártfogoltja és szolgálója a kicsit suta Hamza Petrika. Nincs rá különösebb hatással a regnáló hatalom, a belügyek nem foglalkoztatják.

Hamza Petrika: Fiatal, kicsit esetlen fiú. Ikertestvére megszökött a körzetből, ami igen megviselte. Géza Kőkény házában él, nála végez kisebb-nagyobb feladatokat. A napi gondok foglalkoztatják és bízik benne, hogy megtalálhatja elveszett bátyját.

Mustafa Mukkerman: Kamionsofőr, csütörtökönként autójával a körzeten kívülre látogat. A hegyivadászokon kívül egyedül neki van kapcsolata a külvilággal. Magányos farkas, a többiek félnek tőle, ugyanakkor fel is néznek rá. Nem ül fel a pletykáknak.

Nikifor Tescovina: A helyi kintin üzemeltetője. Három lánya van, akiket egyedül nevel, a legidősebb Bebe Tescovina. Erősen kritikus, de valójában a hatalom embere, kém.

Severin Spiridon: Elvira Spiridon férje, a hegyivadászok régi embere. Napjait kutyájával a hegyekben tölti. Kritikus, de lojális a hatalommal, melyet belülről ismer.

Zoltán Marmonstein: Egyedülálló férfi, a halottkém helyettese. Lojális a hatalomhoz, mert bízik benne, hogy magasabb pozícióhoz juthat. Hűségese, de taktikus figura.